

Het leukste magazine over cultuur op school van Plein C en Kunst Centraal

prikkels

Thema:
GRIP

Iedereen heeft
ankers nodig
en cultuur kan
die bieden

Lesideeën, nieuws en praktijkverhalen | 1 | 2023

Wij zijn van nature doeners

Onze maatschappij kent grote uitdagingen. Dit heeft ook effect op kinderen. Hoe krijgt de nieuwe generatie meer grip op hun toekomst? De Mokum Maakcoalitie en Fix Maakonderwijs geloven in vakoverstijgend werken en brengen kunst, techniek en burgerschap samen.

“Je kunt soms partners vinden in een hele onverwachte hoek,” vertelt Debora Vollebregt. Zij is directeur van het Centrum voor de Kunsten Beverwijk. Samen met Cultuurhuis Heemskerk en partner Techport, een netwerk van bedrijven, scholen en overheid in de IJmond, bedacht ze Fix Maakonderwijs. “Bedrijven hebben moeite met het vinden van nieuwe medewerkers, die flexibel en creatief zijn. Daar kunnen wij als culturele instelling op inspringen.” In Fix Maakonderwijs komen cultuur en technologie samen.

Het innovatief en creatief proces
Aandacht voor maakonderwijs is er al langer, ook bij het Fonds voor Cultuurparticipatie. In 2018 kwam er een nieuwe regeling die de focus legde op mediakunst-

educatie en erfgoed. In de IJmond is veel maakindustrie en techniek, dus de stap naar maakonderwijs lag in deze regio voor de hand.

Debora: “Het innovatieve proces in het bedrijfsleven en het creatieve proces van een kunstenaar of cultuurmaker lijken erg op elkaar. Bovendien willen wij ons culturaanbod uitbreiden, maar scholen hebben weinig tijd. De oplossing: vakoverstijgend werken.” Ook Mirjam du Cloo, directeur van het Cultuurhuis Heemskerk, ervaart dat scholen hier kansen zien: “Ze kunnen het van verschillende kanten insteken: meer techniek op school, maakonderwijs of burgerschap. Het belangrijkste is dat leerlingen een vraagstuk krijgen waar ze zelf over nadenken. Niet 25 dezelfde vogelhuisjes maken, maar zelf iets ontwikkelen. Een

“Kinderen hebben van nature veel creativiteit en fantasie”

vakdocent geeft hen kennis en inspiratie. Onderzoekend en ontwerpend leren dus. En dat koppelen aan maatschappelijke thema's." Zo ontstond Fix Maakonderwijs.

Geëngageerde kunstenaars

Fix Maakonderwijs focust op maatschappelijke thema's. Deze komen uit de '7 Werelden van Techniek': mens & gezondheid, energie, water & veiligheid, voeding & natuur, wonen, werken & verkeer, ontwerp, productie & wereldhandel, digitaal, media & entertainment, hi-tech & science. Ze omvatten alle sectoren in Nederland. En dat is niet gek, want achter alles zit techniek, ook in dans, theater en beeldende kunst.

Debora Vollebregt: "In Fix Maakonderwijs focussen we op hedendaagse, geëngageerde kunstenaars. Denk bijvoorbeeld aan Daan Roosegaarde, bekend van het Van Gogh fietspad, en Theo Jansen, die de bewegende strandbeesten maakte."

Mirjam du Cloo: "We maakten voor groep 5-6 een project 'Soft Robots'. De leerlingen bekijken een filmpje van een soort octopus-robot die protheses maakt voor mensen die een lichaamsdeel missen. De leerlingen denken zelf na over de vraag: als je een lichaamsdeel mag verzinnen, wat zou dat zijn? In zo'n project komen de werkwijze van een kunstenaar, de toepassing in de 'echte' wereld én de maakbaarheid van je eigen lichaam mooi samen." *Vollebregt:* "We willen eigenlijk Leonardo da Vinci's van ze maken!"

Het proces staat centraal

Fix Maakonderwijs draait om het proces. Het idee is dat de leerkracht de leerling vrij laat en de kans geeft zich te verwonderen. *Debora Vollebregt:* "Kinderen hebben van nature veel fantasie en creativiteit in zich. Bij Fix maakonderwijs leren ze dat er ruimte is om fouten te maken. Weet je hoeveel raketten er zijn gemaakt voor er eentje op de maan landde?"

Ook in Amsterdam zijn de krachten op het gebied van maakonderwijs gebundeld. Naast Maakplaats 021, opgericht door de Openbare Bibliotheek Amsterdam, de Hogeschool van Amsterdam, De Waag en Pakhuis de Zwijger is er ook de Mokum Maakcoalitie, waarbij onder andere wetenschapsmuseum NEMO, Lekker samen klooiën en Cinekid zijn aangesloten. José Remijn, projectleider vanuit de OBA, is zowel bij Maakplaats 021 als Mokum Maakcoalitie betrokken. José Remijn sluit zich aan bij Du Cloo en Vollebregt: "Ja, het gaat om het proces, niet om het eindresultaat. In onze maakplaatsen meten we niks en we zeggen niet: dit is goed of fout. Wij vinden dat maakonderwijs de nieuwsgierigheid en verwondering van kinderen moet aanspreken."

Verhalen

In de negen maakplaatsen in Amsterdam werken beeldend kunstenaars, ontwerpers, fotografen en theatermakers. "Een heerlijke wirwar", lacht José Remijn: "We nemen kinderen mee in verhalen. Die kunnen op techniek en kunst gericht zijn, of juist op de buurt waar ze wonen. Grote maatschappelijke vraagstukken worden zo klein gemaakt."

"Wij mensen zijn van nature doeners", legt José uit. "Door alle nieuwe technologieën zijn we veranderd in luie consumenten. Wij vinden het belangrijk dat kinderen de regie over hun eigen leven krijgen. Op het moment dat jij snapt hoe de wereld om je heen in elkaar zit, kun je ook meehelpen om die nieuwe wereld - die we hard nodig hebben - op te bouwen. Mijn tip voor leerkrachten is dus: kijk om je heen in je eigen wijk voor inspiratie. En haal externe expertise in huis. Voor sport is er vaak ook een extra leerkracht, dus waarom niet voor maakonderwijs?"

Kijk voor meer informatie op maakplaats021.nl en fixmaakonderwijs.nl.